

Richtlijn wetenschappelijke trefwoorden op de universitaire website

jdk/apr. 2025

Doel van wetenschappelijke trefwoorden op de website

- Trefwoorden zijn geen doel op zich, maar dienen als hulpmiddel om de bezoeker snel een beeld te geven van de context van de betreffende webpagina.
- Trefwoorden op een webpagina linken automatisch naar een zoekopdracht op dat trefwoord. Zo kunnen bezoekers gerelateerde content met hetzelfde trefwoord vinden.
- Wetenschappers kunnen met trefwoorden op hun profielpagina kort en bondig hun expertise aangeven.
- De ambitie is om op basis van de trefwoorden op de profielpagina's een '*expert finder*' te ontwikkelen, waarmee een deskundige op een bepaald vakgebied gemakkelijker vindbaar wordt voor de media.
- Op de achtergrond worden trefwoorden gebruikt om automatische lijstjes te tonen op de website, bijv. van onderzoeksprojecten of nieuwsberichten op een bepaald vakgebied.

Opzet van het trefwoordensysteem

- Wetenschappelijke trefwoorden (academic keywords) zijn gebaseerd op expertise, vakgebieden of onderzoeksonderwerpen van wetenschappers binnen de Universiteit Leiden.
- Een trefwoord wordt daarom in eerste instantie toegevoegd op de profielpagina van een of meer wetenschappers. Vervolgens kan dit trefwoord ook getoond worden op andere webpagina's, bijv. bij een onderzoeksproject, onderzoeksoutput, nieuwsbericht of agendabericht.
- Het is wenselijk om per instituut een lijst met basistrefwoorden vast te stellen, die op hoofdlijnen het vakgebied van dat instituut weerspiegelen. Wetenschappers kunnen dan een of meer van deze overkoepelende trefwoorden kiezen, en dit desgewenst aanvullen met specifieke trefwoorden voor hun individuele expertise of onderzoeks-onderwerp.
- Er is een aparte lijst met 'algemene trefwoorden' (beheerd door SCM) voor begrippen die we wel als trefwoord willen tonen, maar die niet geschikt zijn als wetenschappelijk trefwoord.

Kenmerken van wetenschappelijke trefwoorden

- kort en bondig,
- enkelvoudig (geen combinaties van gerelateerde onderwerpen),
- zo veel mogelijk tweetalig (Nederlands/Engels),
- geen leestekens,
- geen afkortingen (tenzij de afkorting voor leken duidelijker is),
- uitsluitend voor wetenschappelijke expertise.

Hieronder wordt dit verder uitgewerkt in praktische aanwijzingen voor het gebruik van trefwoorden op de universitaire website.

Hoe kies je wetenschappelijke trefwoorden voor de universitaire website

1. Gebruik niet te veel trefwoorden

- De profielpagina van een wetenschapper bevat bij voorkeur niet meer dan 5 tot 7 trefwoorden. Trefwoorden zijn slechts bedoeld om een globaal beeld te geven. In de profieltekst kan het onderzoeksterrein gedetailleerder worden beschreven.

2. Streef niet naar volledigheid

- Het doel is niet om volledig te zijn en alle denkbare trefwoorden toe te voegen aan een pagina. Durf te kiezen en beperk je tot de belangrijkste trefwoorden.
- Het is effectiever om enkele toepasselijke, kernachtige trefwoorden prominent te tonen dan een lange opsomming te maken waarin alles ondersneeuwt.

3. Kies zowel globale als specifieke trefwoorden

- Het is belangrijk dat wetenschappers zowel op een ‘overkoepelend vakgebied’ vindbaar zijn, als op hun eigen, specifieke expertise of onderzoeksterrein.
- Probeer zo veel mogelijk algemeen gangbare termen te kiezen, die ook voor leken (bijv. journalisten) begrijpelijk zijn. Vaktermen – meer gericht op ‘peers’ – zijn niet altijd te vermijden, maar neem dan daarnaast een ‘lekenterm’ op als trefwoord, zodat beide doelgroepen bediend worden.

4. Maak trefwoorden niet te lang

Een trefwoord bestaat uit één of enkele woorden, bijv.

- biologie
- europees recht
- philosophy of science

Houd trefwoorden kort en bondig. Gebruik nooit hele zinnen of complete titels van onderzoeksprojecten als trefwoord.

5. Maak geen combinaties van trefwoorden

Maak geen gecombineerde trefwoorden voor gerelateerde vakgebieden of onderwerpen. Maak er aparte trefwoorden van, want bezoekers zullen niet altijd zoeken op zo’n combinatie.

Dus niet:

- staats- en bestuursrecht
- slavernij en mensenhandel

Maar:

- staatsrecht
- bestuursrecht
- slavernij
- mensenhandel

6. Maak trefwoorden tweetalig aan

- De universitaire website is tweetalig: Nederlands en Brits Engels.
- Gebruik altijd trefwoorden in de taal van de betreffende webpagina.
- Alleen als er geen (gebruikelijke) vertaling bestaat van een Engelstalige vakterm kan deze ook op een Nederlandstalige pagina worden gebruikt.

7. Gebruik geen leestekens in trefwoorden

Vermijd deze tekens in trefwoorden:

- komma,
- punt,
- dubbele punt,
- puntkomma,
- haakjes,
- aanhalingstekens,
- schuine streep,
- ampersand.

8. Gebruik geen afkortingen als trefwoord

Schrijf termen zo veel mogelijk voluit:

- niet: VN
maar: Verenigde Naties
- niet: EVRM
maar: Europees verdrag voor de rechten van de mens

Alleen als de uitgeschreven versie bij een breed publiek (naar verwachting) minder bekend is, is het beter om juist de afkorting te gebruiken:

- DNA
- ADHD

9. Benoem alleen wetenschappelijke expertise

Gebruik wetenschappelijke trefwoorden alleen voor expertise, vakgebieden of onderzoeks-
onderwerpen van wetenschappers. Maak geen trefwoorden aan voor de namen van bijv.:

- prijzen (Nobelprijs, Spinozapremie),
- jubilea (10-jarig bestaan, lustrum),
- leerstoelen,
- gebouwen,
- tijdschriften,
- congressen,
- genootschappen.

Soms is het wenselijk om zo'n term wel als trefwoord te kunnen gebruiken; in dat geval kan het toegevoegd worden aan de lijst met **algemene trefwoorden** (via SCM).

10. Hoofdletters zijn niet nodig in trefwoorden

- In ons CMS moeten alle trefwoorden volledig in kleine letters worden ingevoerd (bijv. 'zuidoost-azië').
- Op de website worden de trefwoorden automatisch in kapitalen getoond (bijv. 'ZUIDOOST-AZIË').
- Op deze manier voorkomen we dubbelingen. Ook vermijden we eventuele discussies over de vraag of een trefwoord al dan niet met een hoofdletter geschreven moet worden.